

המדינה עוד יותר למעצמה זרה, אלא ש- היה בה גם עוקץ אנטי-אמריקאי מובהק. התקשרות זו באה בלי ידיעת משרד-החוץ הישראלי. ממשלת ישראל לא החליטה עליה והכנסת לא אישרה אותה.

גם מבחינה מדעית טהורה, מעוררת הת- קשרות זו ספקות. הצרפתים עצמם ניכסלו בשנים האחרונות כישלון מחפיר בשטח ה- אטום, כישלון שנדון בהרחבה בעתונות הצרפתית. כי בניגוד לעצתם של המדענים האטומיים העיקריים של צרפת, כמו ז'וליו- קירי, החליט הנשיא דה-גול, עם עלייתו לשלטון, לייצר פצצה אטומית צרפתית על- פי השיטה האמריקאית הישנה. בהתאם ל- כך, הוקצב סכום של 1250 מיליון לירות (עד 1965) להקמתו של המפעל בסינארלאט, הפועל לפי תהליך בזבזני ובלתי יעיל (ראה הנדון).

עם הידוע קיום ההמצאה הגרמנית החדשה, כבר תחישן מיפעל זה ללא תיקוה, בטרם הביא תועלת כלשהי לצרפת. הציבור הרחב אינו יודע מהם התהליכים המדויקים שיופעלו בעיר-האטום בנגב. ה- דבר כולו אפוף מיסתורין. רק דבר אחד ברור לחלוטין: שום מוסד פוליטי מוסמך, ושום מוסד מדעי מוכר, לא שקל בכובד- ראש את כל האפשרויות, לא החליט החל- טה ממלכתית.

מאחורי הגב. הפרשה כולה מהדהדת דוגמה חותכת למישטר הקיים כבר עתה במדינה: מישטר של שלטון-יחיד, בו מתקבלות החל- טות גורליות על ידי קומץ אנשים שאיש לא בחר בהם, על פי שיקולים שאיש אינו יודע אותם. שלטון זה מוגן על ידי צנזר- רה קיצונית ואינו יכול לטעות לעולם — כי כל ביקורת עליו אסורה על פי תקנות החירום. אך החלטותיו מכרעות לעצם קיומם הפיסי של המדינה ושל כל אחד מאזרחיה. במדינת ישראל נקרא הדבר "אחראיות מ- לכתית". בלשונות זרות, הגמישות פחות, נקרא הדבר "דיקטטורה".

מדיניות

סכך מיותר

תחילה רגשה הממשלה האמריקאית, נק- טה צעדים היאים למשבר בינלאומי ממדר- גה ראשונה. ועדת-האטום של הקונגרס כונסה לשיבת-חירום. ראשי הבטחון הלא- רי מי נקראו לשיבה מיוחדת בבית הלבן. ידיעות מועיקות מילאו את העתונות ב- השראה גלויה מלמעלה.

לפתע השתתק הכל. משרד-החוץ האמרי- קאי הודיע שבא על סיפוקו. כיצד? הודעה סתמית של ראש ממשלת ישראל בכנסת, ש- המיפעל נועד לצורכי שלום בלבד, שימשה עילה יחידה לשינוי הקו. היא לבדה נמסרה על ידי שגריר ישראל לשר-החוץ האמרי- קאי, באיחור של עשרה ימים.

רק אדם נאיבי מאוד יכול היה לקחת כי הכרזה של פוליטיקאי ישראלי, ללא כל הוכחות, יכלה להוות בעיני השלטון האמרי- קאי משקל נגדי לחומר שנאסף על ידי שרות הריגול שלו, כולל תצלומי-אוויר של מטוס ריגול. מאחר ממשלת ישראל סירבה גם השבוע להרשות לזרים לבקר במיפעל, עד לאחר סיומו, נראתה הנסיגה האמריקאית מזורה.

שקט, שקט, שקט. לא פחות מזורה היתה העמדה הסובייטית. בניגוד לחששות הראשונים, לא עוררו הרוסים שום מהומה. התגובה היחידה היתה ידיעה סתמית בשר- דור ערבי של ראדיו מוסקבה, שרק חזר על ידיעות אמריקאיות. לאחר מכן: שקט מוחלט.

אפילו הערבים הגיבו בשקט יחסי. גאמל עבד אל-נאצר הודיע שאם יתברר שיש פצצה אטומית לישראל, יבקש פצצה מברית- המועצות. כן איים להשמיד במקרה זה את עיר-האטום. אולם כל ביטאוני התעמולה של רע"ם טענו במאוחר כי הידיעה היא "בלוף" ציוני, שבא להבהיל את הערבים. רק הצרפתים לא שתקו. בכמה הודעות מחושבות, שפכו שמן על המדורה, עוררו את הרושם שאומנם יש מקום לבהלה. מה גרם לתגובות מזורות אלו? היה ל- כולן הגיון פוליטי עמוק, שלא היה לו קשר ישיר עם העובדות. הגורמים שהנתו את המדינות השונות:

● **ברית-המועצות** מתקרבת ישראל להפריך כל חשש כאילו התקרבת ישראל לייצור הפצצה. היא חששה מפני לחץ חזק מצד הערבים לספק להם פצצה נגדית. ברית-המועצות אינה יכולה לספק פצצה אטומית לרע"ם הישראלית, מבלי לספק גם לסין הקומוניסטית. בזאת אין מוסקבה מעוניינת, כי הדבר יערער עוד יותר את ההגמוניה שלה בעולם הקומוניסטי. מאידך, (הסמך בעמוד 7)

העם שואנה ספונטאנית

אי-אפשר היה לדעת מניין צצה השמועה. היא נולדה באופן מסתורי באלפי בתים שונים, מילאה את הארץ. לא היתה לה שום הוכחה. אולם עם שלם השתכנע בנכר- נותה, כאילו היתה מוכחת עד מעל לכל ספק.

השבוע ידע כל אזרח בישראל: שמעון פרס הוא שהדליף את הידיעה על הכור ה- אטומי בישראל, גרם לגל השמועות על ייצור הפצצה האטומית הישראלית. הוא עשה זאת, בהסכמת בן-גוריון או בלעדיה, כדי להסיח את דעת ההמונים מדו"ח ועדת השרים על פרשת לבון (ראה עמוד 10), שהגחיל לו ולסיעתו מהלומה מוחצת.

אנשים מפולפלים יותר אף מצאו לכך הנמקה מסועפת. אנשי פרס, כך נאמר מפה לאון, השתוקקו בעצם להחריף את המצב על הגבולות, כדי לתת לעסקי "מערכת הבטחון" הזדמנות להחזיר לעצמם את הפרסטיגיה שאבדה במערכות פרשת לבון. אולם המצב הבינלאומי, ערב כניסת ז'אק קנדי לבית הלבן, אינו נוח לכך. הכור ה- אטומי בא תחליף. הוא נועד להוכיח את גדולתם של בן-גוריון, פרס ושות'י, להא- פיל על מעשי לבון.

ידך בקלקלתו. אם יש אמת בשמועה ספונטאנית זו, הרי נחל פרס השבוע את אות האבונות הגדולות ביותר של חייו. יתכן שאילו הודיעה ממשלת ישראל עצמה, באמצעות שופרות-התעמולה שלה, על עיר-האטום הישראלית, היה הדבר מעורר גל של הערצה וגאווה לאומית. אולם ה- ידיעה באה בצורה אחרת. טכסיסם בלתי- מכובדים. דוברי ממשלת ישראל התרוצצו כעכברים מורעלים בכלוב, סתרו איש את דברי רעהו ודברי עצמו (ראה עמוד 7). האחרים לפרשה זו לא היו גיבורי ה- שבוע. הם דמו יותר לילד שנתפס בקלקלתו — ובפי אזרחי ישראל היו אליו כמה ו- כמה שאלות נוקבות.

האטום

דיקטטורה בפועל

אחרי שהתנדפה הפיטריה הראדיו-אקטיבית הראשונה של ההמולה הבינלאומית, סביב התכונה האטומית הישראלית, הוזקרה במקו- מה שאלה גדולה אחת.

כל תונוי המדינה פירסמו עובדה שהיתה ידועה גם קודם לכן לכל: שרי הממשלה וחברי הכנסת הופתעו לחלוטין בהיוודע להם על קיום עיר-האטום בנגב. לא היה להם מושג על צעם קיום המיפעל, על מטרותיו ועל הנעשה בו. הם ידעו פחות מנערי-הרחוב בבאר-שבע, או הכדואים של הנגב המזרחי.

כמצב מגוחך במיוחד עמדו שגרירי ישר- אל, שהוזמנו על ידי הממשלות בארצות כהונתם כדי למסור פרטים על "הפצצה האטומית". הם פשוט לא ידעו על קיומו של המיבצע הגדול, שהוגדר על ידי ראש ממשלתם בכנסת כמיפעל לצורכי-שלום. כמו ביום הראשון של מיבצע-סיני, שהפתיע את שגרירי ישראל, עמדו נציגי המדינה גם הפעם כמקומים ומבווישים.

מיבצע בדת-יחוקי. לדברי עתון בריטי, עולה הכור האטומי הישראלי בנגב 89 מיליון לירות שטרלינג — היינו ל- מעלה 500 מיליון לירות ישראליות, סכום השחה כמעט לשליש מן התקציב השנתי של המדינה.

מניין בא כסף זה? כיצד יכלו בן-גוריון ונערי-הזוהר שלו להוציא סכום אויר כזה — ללא ידיעת שרי הממשלה וחברי הכנסת? כל הוצאה ממשלתית חייבת להיעשות ב- התאם לתקציב שאושר בכנסת. כל פעולה ממשלתית חשובה טעונה אישור הממשלה. ברור עתה כי המיפעל החשוב והיקר ב- יותר במדינת ישראל מוקם בניגוד לחוק ה- מדינה, ולעצם מהותו של משטר דמוקרטי.

קרוב לחדאי כי כמעט כל הסכומים ה- פאנטאסטיים, שכבר הושקעו במיפעל, באו ממקורות-חוץ — ממקורות צרפתיים וגר- מניים. אם הושקעו כספים כאלה בארץ בלי אישור הכנסת והממשלה, גובל הדבר במעילה. **מיבצע-סיני שני.** לא פחות מן הצד הכספי חמורים הצד המדיני והצד המדעי. ההתקשרות עם צרפת, במקרה זה, אינה התקשרות רגילה. היתה זאת פעולה מדי- גית ממדרגה ראשונה — הפעולה החשובה ביותר מאז ההתקשרות עם צרפת לפני מיבצע-סיני. לא זו בלבד שהיא קשרה את

ידיעות גופאוויר

1967 סבא, דצמבר 1960

מס' 2

מדוע דוקא קולנוע תל-אביב?

הוט התחילה להיות אקטואלית. אזרחי בדיקה יסודית וממצה, הח- ליטה הנהלת המלון החדש והמפ-

אר לצייד את כל הריהוט המרופד שלה ב"גומאוויר". מלון הפאר ה- חדיש "אוויה" בסביון, החליט לא רק לרפד את הריהוט ב"גומ- אויר", אלא גם לצייד את כל המיטות במזרוני "גומאוויר".

תוך ימים ספורים

הודות להרחבה ניכרת בייצור של מפעל "גומאוויר" בכפר-סבא, אפ-

שר למלא כעת, תוך ימים ספורים, אחר כל ההזמנות למוצרי "גומ- אויר".

אין צורך בחיטוי

הערה לעקרונות הבית! אין צורך לחטא מזרוננו "גומאוויר" מפני רמ- שים למיניהם בפליט וכדומה. כי על ידי וולקניזציה בשעת ה- ייצור מוסיפים חומרים מיוחדים, הדוחים באופן מוחלט את כל ה- רמשים.

הנסינו מוכיח...

בעת קנית מזרון "גומאוויר" הרא- שון, מהססים, אולי. אך אם כבר רכש לו אדם מזרון "גומאוויר" ונסה אותו — מחליף הוא מיד, ברוב המקרים, את כל המזרונים והריהוט המרופד שלו ב"גומ- אויר". התנאי לכך הוא, כמובן, שרוכשים מזרון "גומאוויר" אמיתי מכפר-סבא ולא חיקוי כלשהו. ה- נמכר בשוק חומר "גומאוויר".

כל אחד מעדיף

גופאוויר

ולא תחליף

תוצרת גומאוויר כפר-סבא

התברר שהקהל ברובו הגדול מע- דיף את קולנוע "תל-אביב", כיון שהמושבים בו מרופדים ב"גומ- אויר", ומרבים, משום כך, את ההנאה מהביקור בקולנוע.

גם מיטה רגילה מתאימה

בציבור הצרכנים שולטת, לפע- מים, הדעה המוטעית, שמן ההכרח להניח מזרוננו "גומאוויר" על לוח עץ. גם מיטה רגילה, עם רצועות פלדה וקפיצי מתכת, מתאימה ב- החלט עבור מזרון "גומאוויר".

מיטה זו עם מזרון "גומאוויר" טובה גם לאנשים הסובלים מעמוד ה- שדרה (דיסקוס וכדומה). החנות המובחרת תיעץ בעניין זה ברצון לכל לקוח מעוניין.

מיוחד לאדריכלים...

לפי דרישה מיוחדת, אפשר לספק כעת ריפוד "גומאוויר" בגובה 11 ס"מ לספות ומזרונים. המיוחד ב- ריפוד בעל גובה זה הוא שאין הוא מורכב משכבות מספר, אלא עשוי כולו משכבה אחת.

ציוד בתי מלון

בנית מלון "שרתון תל-אביב" עו- מדת להסתיים בקרוב. בעית הרי-